

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Janem Peroutkou ve věci

žalobce: **Z. K.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Markem Dvořákem
sídlem Čs. armády 29, Příbram

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 3. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 13. 3. 2024, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 840,05 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám žalobcova zástupce JUDr. Marka Dvořáka, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 26. 1. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalovaná zamítla žalobcovu žádost o úpravu starobního důchodu. Žalobce nesplnil podmínku výkonu zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech po dobu 15 let, popř. po dobu 10 let v uranových dolech. Rozhodnutím ze dne 13. 3. 2024, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaná zamítla žalobcovy námitky a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Podle žalované nebylo možné roky, kdy žalobce pracoval na pozici „důlní měřič“ v uranovém dole, považovat za dobu, kdy vykonával zaměstnání relevantní pro úpravu (zvýšení) starobního důchodu některým horníkům. Žalobce tak nedosáhl požadavku na nejméně desetiletý výkon vybraného zaměstnání se stálým pracovištěm v podzemí.
2. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované.

II. Obsah žaloby a ostatních podání

3. Žalobce v *žalobě* poukázal na judikaturu, v níž se soudy již zabývaly úpravou starobního důchodu pro bývalé důlní měřiče (započítáním též výkonu této profese do doby zakládající nárok na úpravy starobního důchodu). Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 9. 2015, sp. zn. III. ÚS 1015/13, nelze formalisticky lpět pouze na tom, do jakých kategorií příslušnou profesi zařadily prováděcí právní předpisy. Žalobce měl za to, že naplnil podmínky pro přiznání preferovaného „hornického“ důchodu. V žalobcově případě postačovalo, aby pro splnění časové podmínky pro úpravu starobního důchodu vykonával v uranovém dole minimálně 10 let zaměstnání, v němž trávil většinu času na pracovišti v podzemí. Žalovaná hodnotila charakter žalobcem vykonávaného zaměstnání formalisticky na základě toho, do jaké kategorie zařadil pracovní pozici „důlní měřič“ žalobcův bývalý zaměstnavatel. S takovým zařazením žalobce nesouhlasil a považoval jej za administrativní chybu zaměstnavatele. Z nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13 plyne, že by zařazení pracovních pozic měla žalovaná zkoumat ze své úřední povinnosti, nikoli se mechanicky spoléhat na potvrzení zaměstnavatele. Pro zařazení zaměstnání do kategorie zaměstnání se stálým pracovištěm v podzemí je rozhodné pouze to, zda horník vykonával práci soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných nebo uranových dolů. To lze aplikovat i na technickohospodářské pracovníky. Skutečnost, že žalobce pracoval převážně v podzemí, dokládá popis pracovní pozice „samostatný odborný technický pracovník – důlní měřič“ a potvrzení žalobcova bývalého zaměstnavatele ze dne 11. 12. 2018, v němž je uvedeno, jakou dobu žalobce v letech 1982 až 1989 (kdy pracoval jako důlní měřič) strávil během pracovní doby v podzemí. Z potvrzení lze odvodit (vypočítat), že žalobce trávil většinu pracovní doby v podzemí (výpočet žalobce zanesl do tabulky a vložil do žaloby). Součet dob, kdy žalobce pracoval jako „horník-dělník“, „mistr“ a „důlní měřič“, dohromady přesahuje požadovaných 10 let. Žalobce tak splňuje podmínky pro úpravu starobního důchodu.
4. Žalovaná se ve *vyjádření k žalobě* neztotožnila náhledem Ústavního soudu, vyjádřeným v nálezu sp. zn. III. ÚS 1015/2013, že výčet zaměstnání, která zakládají nárok na úpravu starobního důchodu, není v prováděcích předpisech vymezen taxativně. Tento omyl Ústavního soudu žalovaná prokázala v dalších soudních řízeních. Žalovaná citovala rozsudek ze dne 8. 11. 2019, č. j. 49 Ad 19/2018-84, v němž Krajský soud v Praze blíže vysvětlil nedostatky výkladu zastávaného Ústavním soudem. Následně však NSS ve zrušujícím rozsudku ze dne 16. 4. 2020, č. j. 4 Ads 448/2019-44, přenesl nelogickou úvahu

Ústavního soudu do správní praxe, čímž připustil roli Ústavního soudu jako pozitivního zákonodárce. Ústavní soud „změnou“ taxativního výčtu zaměstnání v hornictví založil po více jak 40 letech jednotné správní praxe zcela nové nároky vybrané skupině pojištěnců, a to v rozporu s úmyslem zákonodárce (resp. soudce zpravodaj interpretoval úmysl zákonodárce nesprávně). Žalovaná vysvětlila, že označení I.AA zavedl ve správní praxi její právní předchůdce pro zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, která byla poprvé legislativně upravena zákonem č. 73/1982 Sb., o změnách zákona o sociálním zabezpečení a předpisů o nemocenském pojištění. Jednotlivé profese zařazené do této pracovní kategorie byly vyjmenovány v nařízení vlády č. 74/1982 Sb., o některých úpravách v nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení pracujících v hornictví, účinném do 30. 9. 1988, a s účinností od 1. 10. 1988 v příloze č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení. Zavedená zkratka se týkala jen těchto vyjmenovaných profesí (se stálým pracovištěm pod zemí) a žádných jiných.

5. Žalovaná upozornila na to, že žalobce není poživitelem „standardního“ starobního důchodu, ale starobního důchodu se sníženým důchodovým věkem na 55 let. Žalobce tak již byl z důvodu výkonu svého zaměstnání zvýhodněn oproti ostatním pojištěncům narozeným v témže roce. Žalovaná dále analyzovala rozlišení pracovních kategorií podle § 14 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, a podmínky nároku na zvýšení procentní výměry starobního důchodu podle § 76a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Žalobce by měl na zvýšení procentní výměry starobního důchodu nárok, pokud by vykonával v uranových dolech alespoň 10 let zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí. Jedná se o zaměstnání taxativně vyjmenovaná v příloze č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. Podle názoru Ústavního soudu v nálezu sp. zn. III. ÚS 1015/13 je možné zaměstnání hodnotit jako zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí, ačkoli nebylo vyjmenováno v příloze č. 2, nařízení vlády č. 177/1988 Sb., pokud technickohospodářský pracovník vykonával rizikové práce soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích hlubinných dolů. V tom případě žalované není zřejmé, jak od sebe odlišit technickohospodářské pracovníky (důlní měřiče) podle § 14 odst. 2 písm. a) [ve správní praxi označené jako I.AA pracovní kategorie] a písm. b) [ve správní praxi označené jako I.A pracovní kategorie] zákona o sociálním zabezpečení, jelikož rizikové práce se u obou kategorií vykonávají na pracovištích v podzemí hlubinných dolů.
6. V přecházejícím řízení nebylo prokázáno, že by žalobce vykonával 15 (v případě uranových dolů 10) let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí. Podmínku dosažení expozice 2 100 směn žalovaná nezkoumala, jelikož není pro úpravu výše starobního důchodu rozhodná. Pokud žalobce rozporoval údaje poskytnuté zaměstnavatelem, žalovaná připomněla, že zaměstnavatel byl povinen vyplnit evidenční list důchodového zabezpečení v souladu s resortními seznamy ústředních orgánů státní správy. Resortní seznamy určovaly pro každou profesi číslo, které zaměstnavatel následně uváděl v evidenčním listu důchodového zabezpečení. Zaměstnavatel byl povinen řídit se názvoslovím resortních seznamů a nemohl si vymýšlet nová čísla jednotlivých profesí. Podle žalované se Ústavní soud dopustil při vykladu podzákoného právního předpisu omylu, jestliže zaměnil taxativní výčet za příkladný a NSS se tímto omylem odmítl zabývat. Neotevření justičního dialogu ale neznamena, že by si zaměstnavatel mohl zaměstnání evidovat a zařazovat podle svého uvážení bez ohledu na resortní seznamy. Profese „důlní měřič“ měla určené konkrétní číslo a pracovní kategorii. Správní soudy tak kladou důraz na to, aby žalovaná buď došetřovala skutečně vykonávanou práci (zda lze skutečně vykonávanou práci podřadit pod

některé ze zaměstnání v příloze č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb., např. jako „horník-dělník“), nebo aby podle názoru Ústavního soudu zaměstnání hodnotila jako zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí, pokud bylo vykonáváno soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích hlubinných dolů (což jde proti smyslu a účelu právní úpravy), popř. aby došetřovala obojí.

7. Žalovaná nesouhlasila s náhledem Ústavního soudu, že by § 15 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení představoval samostatnou podmínku pro zařazení technickohospodářských pracovníků do I.AA pracovní kategorie, jelikož toto ustanovení bylo spjato se zařazováním zaměstnání podle přílohy č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. Žalovaná poukázala na usnesení NSS ze dne 27. 9. 2023, č. j. 4 Ads 38/2023-57, podle kterého by se měla zabývat jednak časovým rozsahem vykonávané práce, jednak tím, zda zaměstnan zařazený do pracovní kategorie I.A nebylo ve skutečnosti zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí s kategorií I.AA. Žalovaná se těmito otázkami v předcházejícím řízení zabývala a dospěla k závěru, že žalobcovo zaměstnání nebylo ve skutečnosti zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí. Žalobce prováděl měřičské práce pod zemí v hlubinných dolech, ale část pracovní doby trávil i na povrchu, kde prováděl výpočty a zákresy do map. Žalovaná mohla vycházet jen z podkladů dochovaných od zaměstnavatele. K provedení důkazu svědeckou výpovědí lze přistoupit jen tehdy, pokud účastník označí svědky a je možné takto skutečně zjistit rozsah vykonávané práce pod zemí. Nestačí jen obecné tvrzení, že účastník řízení nepochybně fárал do dolu, jelikož byl zaměstnán jako důlní měřič, neboť tato skutečnost nebyla sporná. V žalobcem uvedené tabulce jsou uvedeny směny ročně a průběh fárání v kalendářním měsíci z ní odvodit nelze.
8. Žalobce *in replica* poznamenal, že se žalovaná ve svém vyjádření snaží o revizi závěrů Ústavního soudu a NSS. Závěry nálezu Ústavního soudu jsou na žalobcův případ kompletně přenositelné, jelikož byly vysloveny ve věci žalobcova kolegy, který vykonával stejnou práci na stejném pracovišti jako žalobce. Žalobce nepochybně, že část práce vykonával také na povrchu. Podle žalované nelze z žalobcem odkazované tabulky (vycházející z údajů poskytnutých bývalým zaměstnavatelem) určit, kolik času strávil žalobce v podzemí během kalendářních měsíců (ale pouze let). Pokud jí poskytnuté údaje nepřišly dostatečné, mohla si od bývalého zaměstnavatele opatřit rozpis práce pod zemí v jednotlivých měsících. Žalobce ale každý měsíc vykonával přibližně stejné úkoly, proto podle něj postačí i rozpis času stráveného pod zemí po letech. Žalobce připomněl, že činnost pod zemí podléhala přísným pravidlům a horníci mohli sfárat a vyfárat jen v přesně daných časech. Žalobce dále doplnil potvrzení bývalých kolegů, z nichž plyne žalobcem vykonávaná činnost. V případě pochybností žalobce navrhl výslech kolegů.
9. Žalovaná se v *duplice* opět ohradila proti nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13. Co se týče poukazu na žalobcova kolegu, podle žalované jeho případ není *naprosto shodný* s žalobcovým případem (k tomu by museli mít identický nástup do zaměstnání, počet odfáraných směn, počet náhradních dob atp.). Přiznání výhodnější důchodové dávky žalobcovu kolegovi bylo pouze realizací nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13, vydaného v konkrétním případě. Žalovaná zopakovala argumentaci uvedenou ve vyjádření k žalobě. Uzavřela, že jakékoli šetření povede vždy pouze k tomu, že žalobce vykonával zaměstnání důlního měřiče, které nemělo stálé pracoviště pod zemí.
10. Při jednání konaném dne 21. 3. 2025 žalobce zopakoval, že na žalobcův případ jsou aplikovatelné závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13, neboť se s ním

skutkově zcela shoduje. Žalobce vykonával zaměstnání z 69 % časového rozsahu pod zemí a nemohl se pod zemí pohybovat podle libosti.

11. Žalovaná při jednání uvedla, že žalobce má nárok na snížený důchodový věk, jelikož vykonával zaměstnání v hornictví pod zemí v hlubinném dole. Rozdíl mezi zaměstnáním v hornictví podle § 14 odst. 2 písm. a) a podle § 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení spočívá v tom, že první kategorie musí mít *stále pracoviště* pod zemí v hlubinném dole. Není spor o tom, že žalobce vykonával zaměstnání důlního měřiče soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovišti pod zemí hlubinných dolů. Tato skutečnost však prokazuje jen to, že žalobce vykonával zaměstnání zařazené do kategorie I.A, nikoli do kategorie I.AA, neboť neměl stále pracoviště pod zemí v hlubinném dole. Příloha č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. obsahuje taxativní výčet.

III. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

12. Žalobci byl ode dne 1. 8. 2015 přiznán starobní důchod (po dovršení věku 55 let).
13. Součástí správního spisu je dopis DIAMO, státní podnik, odštěpný závod Správa uranových ložisek (dále jen „státní podnik DIAMO“) ze dne 6. 6. 2019. Tímto dopisem státní podnik DIAMO reagoval na žádost žalované o přesvětření přesného počtu odpracovaných kalendářních dní ve vybraných zaměstnáních a rozepsání dnů v I.A-uran pracovní kategorii a I.AA-uran preferované pracovní kategorii, jež si žalovaná vyžádala v řízení o žalobcově žádosti o „*přiznání mimořádného hornického starobního důchodu*“ (tuto žádost však vzal žalobce následně zpět). Státní podnik DIAMO sdělil, že zaměstnání důlní měřič vykonávané žalobcem v období od 1. 4. 1982 do 31. 12. 1989 bylo správně vyhodnoceno jako pracovní kategorie I.A-uran.
14. Dne 2. 1. 2023 žalobce požádal o úpravu výše starobního důchodu podle § 76a zákona o důchodovém pojištění. Shrnul, že od 1. 8. 1979 do 31. 3. 1982 pracoval na pozici horník-dělník (v kategorii I.AA-uran), od 1. 4. 1982 do 31. 12. 1989 pracoval na pozici samostatný důlní měřič (v kategorii I.A-uran) a od 1. 1. 1990 do 30. 11. 1992 pracoval na pozici důlní mistr (v kategorii I.AA-uran). Žalobce nesouhlasil se zařazením zaměstnání v letech 1982 až 1989 do kategorie I.A-uran. Měl za to, že v tomto období ve skutečnosti pracoval v kategorii I.AA-uran, jelikož v průběhu kalendářního měsíce převážně pracoval v podzemí. Spolu se započtením doby výkonu zaměstnání mezi lety 1982 až 1989 naplnil podmínky pro úpravu starobního důchodu podle § 76a zákona o důchodovém pojištění. Žalobce citoval nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13 a do žádosti též vložil tabulku (stejně jako v žalobě) obsahující výpočet poměru směn odpracovaných na povrchu a v podzemí mezi lety 1982 až 1989. K žádosti přiložil potvrzení státního podniku DIAMO, vystavené dne 11. 12. 2018 na žalobcovu žádost, o odpracovaných směnách a hodinách mezi 1. 4. 1982 až 31. 12. 1989 (z něhož žalobce vycházel při výpočtu poměru práce v podzemí/na povrchu). Dále žalobce přiložil popis pracovní funkce „Samostatný odborný technický pracovník – důlní měřič“ z roku 1985 a pracovní funkce „Vedoucí odborný technický pracovník – důlní měřič“ z roku 1988, potvrzení pro posouzení nároku na starobní důchod (kopii archivovaných dokladů z archivu státního podniku DIAMO) podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, a kopii evidenčních listů důchodového zabezpečení z let 1979 až 1993.
15. V prvostupňovém rozhodnutí žalovaná konstatovala, že podle předložených dokladů žalobce pracoval v pracovní kategorii I.AA-uran 9 let a 244 dnů, nezískal tak potřebných 10

let zaměstnání v I.AA pracovní kategorii v uranových dolech pro úpravu procentní výměry starobního důchodu.

16. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky, v nichž svůj nárok na úpravu starobního důchodu podpořil shodnými argumenty jako v žádosti a následně v žalobě (i jako důlní měřič pracoval převážně pod zemí).
17. V napadeném rozhodnutí žalovaná upozornila na to, že žalobce pracoval v období od 1. 4. 1982 do 31. 12. 1989 jako samostatný důlní měřič zařazený do pracovní kategorie I.A-uran. Poukázala na vyjádření státního podniku DIAMO, podle kterého bylo zařazení zaměstnání důlní měřič správně vyhodnoceno jako kategorie I.A-uran. Na základě žalobcem doložených listin žalovaná posoudila obsah žalobcem vykonávané práce. Dospěla k závěru, že žalobce ve sporném období vykonával zaměstnání uvedené v § 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení. Stejně jako ve vyjádření k žalobě žalovaná vysvětlila, že aby mohl být zaměstnanec vůbec zařazen do pracovní kategorie I.A, musel vykonávat svou profesi na rizikových pracovištích (v hlubinném dole) soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně. Aplikace nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13 neznámá automatické hodnocení sporné doby výkonu zaměstnání důlního měřiče v pracovní kategorii I.AA. Žalobcem přiložené doklady prokazují, že žalobce vykonával zaměstnání v I.A pracovní kategorii (které muselo být též vykonáváno soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na rizikových pracovištích), nikoli splnění podmínek pro zařazení sporné doby do I. AA kategorie.

IV. Posouzení věci soudem

18. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Žaloba je tedy věcně projednatelná. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
19. Žalobce předně v odvolání i žalobě připomněl, že jeho důchodový věk nebyl stanoven podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb. (snižující věk odchodu do důchodu některým horníkům na 50 let), ale podle § 21 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení [v písm. a), b) a c) upravující věkovou hranici pro odchod do důchodu na 55 let]. V takovém případě jsou podle žalobce podmínky „finančního zvýhodnění“ (tj. zvýšení procentní výměry starobního důchodu) následující: odpracování 10 let v kategorii I.AA-uran; ukončení zaměstnání před 1. 1. 1993; dosažení expozice 2 100 směn.
20. Žalobce tak patrně do jisté míry propojuje či ztotožňuje podmínky pro nárok na zvýšení procentní výměry starobního důchodu s podmínkami pro nárok na snížení důchodového věku na 55 let. S tímto přístupem soud nesouhlasí. V rozsudku ze dne 26. 11. 2019, č. j. 1 Ads 24/2018-61, se rozšířený senát zabýval otázkou, zda ke specifickému zvýšení procentní výměry starobního důchodu u vybraných osob zaměstnaných v hornictví postačí toliko získání nároku na starobní důchod ve věku 55 let (pracovní kategorie I.AA, I.A, I.B), nebo zda se vztahuje pouze na osoby, jejichž zaměstnání bylo navíc po stanovenou dobu zařazeno do I.AA kategorie, resp. I.AA-uran. Dospěl přitom k závěru, že samotné snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod na 55 let nemá na aplikaci § 76a zákona o důchodovém pojištění žádný vliv. Pro zvýšení procentní výměry starobního důchodu tedy není podstatné, z jakých důvodů byl žalobci stanoven důchodový věk na 55 let, ale *splnění podmínek § 76a zákona o důchodovém pojištění je nutné posuzovat samostatně.*

Žalobce jako jednu z podmínek zvýšení procentní výměry starobního důchodu vymezil dosažení nejvyšší přípustné míry expozice a v žalobě i správním řízení opakovaně upozorňoval na to, že ji měl naplnit. V kontextu – samostatných – podmínek § 76a zákona o důchodovém pojištění ale taková okolnost není významná.

21. Podle § 76a zákona o důchodovém pojištění procentní výměra starobního důchodu, který je přiznáván po 30. červnu 2006 pojištěncům, jejichž důchodový věk byl stanoven podle § 74a odst. 1 nebo § 76 odst. 1 [obě ustanovení se týkají snížení důchodového věku na 50 let], *a pojištěncům, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 15 let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (popřípadě 10 let, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se zvyšuje ode dne přiznání tohoto důchodu* podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává tento důchod. Zvýšení podle věty první však spolu s procentní výměrou důchodu nesmí přesáhnout nejvyšší výměru, která se stanoví tak, že nejvyšší částka výše důchodu podle § 4 odst. 1 věty druhé zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, se zvýší podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává starobní důchod. Zvýšení podle věty první a druhé se stanoví tak, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. prosince 1995.
22. Podle § 14 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení, ve znění do 31. 12. 1992, platilo, že do I. pracovní kategorie jsou zařazena zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně práce rizikové, při kterých dochází k častým a trvalým poruchám zdraví pracujících působením škodlivých fyzikálních a chemických vlivů, a to
 - a) zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech,
 - b) ostatní zaměstnání v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech.
23. Podle § 15 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení zaměstnání, ve znění do 31. 5. 1992, zaměstnání vybraných vedoucích technickohospodářských pracovníků hlubinných dolů a geologického průzkumu prováděného hornickým způsobem a vedoucích technických pracovníků státní báňské správy se zařazují do I. pracovní kategorie, jestliže se vykonávají v průběhu kalendářního roku nejméně 110 pracovních dnů na pracovištích v podzemí hlubinných dolů. V takovém případě se jim započítává v I. pracovní kategorii celý kalendářní rok; odpracují-li na těchto pracovištích nižší počet pracovních dnů, započítává se jim v I. pracovní kategorii poměrná část kalendářního roku odpovídající tomuto počtu pracovních dnů. Jestliže zaměstnání uvedených pracovníků netrvalo celý kalendářní rok, hranice 110 pracovních dnů a započítávané období kalendářního roku se úměrně snižují.
24. Podle § 15 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení, ve znění do 31. 5. 1992, platilo, že zaměstnání technickohospodářských pracovníků hlubinných dolů se zařazují do I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, jestliže se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů.
25. Podle § 15 odst. 4 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení, ve znění do 31. 5. 1992, platilo, že zaměstnání technickohospodářských pracovníků hlubinných dolů a geologického

průzkumu prováděného hornickým způsobem a technických pracovníků státní báňské správy, s výjimkou pracovníků uvedených v odstavcích 2 a 3, se zařazují do I. pracovní kategorie, jestliže se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích, kde ostatní pracovníci vykonávají zaměstnání zařazená do I. pracovní kategorie.

26. Podle čl. II nařízení vlády č. 74/1982 Sb. zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech pro účely důchodového zabezpečení jsou zaměstnání I. pracovní kategorie uvedená v části I připojeného seznamu.
27. Podle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech jsou zaměstnání uvedená v příloze č. 2 tohoto nařízení.
28. Zaměstnání „důlní měřič“ v odkazovaném seznamu, resp. odkazované příloze nebylo uvedeno.
29. Žalobce svůj nárok na zvýšení procentní výměry starobního důchodu podpořil odkazem na nález sp. zn. III. ÚS 1015/13, v němž se Ústavní soud zabýval úpravou starobního důchodu pro žalobcova kolegu. Spornou otázkou ve věci posuzované Ústavním soudem bylo, zda období, kdy stěžovatel pracoval na pozici úsekový, resp. důlní měřič, je možné kvalifikovat jako dobu, kdy pracoval v kategorii I.AA-uran (ačkoli jej v tomto období zaměstnavatel řadil do kategorie I.A-uran). Podle znalce a svědeckých výpovědí stěžovatel vykonával na povrchu přibližně 30 % fondu pracovní doby. Ústavní soud vytkl NSS, že se při zařazování stěžovatelem vykonávaného zaměstnání řídil pouze názvy zaměstnání v přílohách nařízení vlády č. 117/1988 Sb.
30. Podle Ústavního soudu „[z] ustanovení § 15 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb. vyplývá, že mezi zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech patřila i zaměstnání technickohospodářských pracovníků hlubinných dolů, avšak pouze za předpokladu, že byla vykonávána soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů. Byl-li přitom tento předpoklad splněn v případě úsekového, resp. důlního měřiče, pak muselo být možné i podřazení tohoto zaměstnání pod některý z okruhů zaměstnání této kategorie podle přílohy č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. Tyto okruhy měly totiž zahrnovat všechna zaměstnání splňující podmínku uvedenou v § 15 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb.

Pro posouzení nároku stěžovatele bylo naopak nerozhodné, že nařízení vlády č. 117/1988 Sb. výslovně zařadilo do své přílohy č. 3 zaměstnání „vedoucího (samostatného) důlního měřiče“. Tato příloha totiž plnila zcela jinou funkci, jež spočívala v tom, že vymezovala seznam zaměstnání vybraných vedoucích technickohospodářských pracovníků hlubinných dolů a geologického přezkumu prováděného hornickým způsobem a vedoucích technických pracovníků státní báňské správy ve smyslu § 15 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., tedy kategorií, v jejímž případě bylo její zařazení do I. pracovní kategorie (nikoliv do I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech) závislé na splnění jiných podmínek. V případě těchto pracovníků nelze mluvit o stálém pracovišti pod zemí v hlubinných dolech. Zákonodárce přesto považoval za účelné zohlednit, že i oni se při plnění svých úkolů zdržují v této oblasti, v důsledku čehož jsou rovněž vystaveni obdobným negativním důsledkům pro zdraví jako zaměstnanci pracující převážně v dolech. U těchto pozicí zákon přirozeně nepředpokládá, že by jejich vykonavatelé museli v podzemí hlubinných dolů pracovat soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně. Kdyby tomu tak bylo, pak by v případě zaměstnání

technickohospodářských pracovníků hlubinných dolů došlo k jejich zařazení do I. pracovní kategorie již na základě § 15 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb. a zvláštní právní úprava by vůbec nebyla nezbytná.“

31. Ústavní soud tak uzavřel, že „pro zařazení zaměstnání důlního měřiče pod některý z okruhů zaměstnání podle přílohy č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. bylo rozhodující, zda bylo vykonáváno soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů.“ (body 25 až 27 nálezu).
32. V navazujícím řízení se správní soudy v rámci kasační závaznosti přidržely interpretace Ústavního soudu ve zrušujícím nálezu ohledně toho, že pro zařazení zaměstnání do kategorie se stálým pracovištěm pod zemí je nutné řídit se podmínkami v § 15 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2016, č. j. 42 Ad 55/2010-199, a rozsudek NSS ze dne 29. 9. 2016, č. j. 4 Ads 126/2016-42).
33. Zařazováním různých zaměstnání v hornictví do jednotlivých kategorií se Krajský soud v Praze následně podrobně zabýval v rozsudku ze dne č. j. 49 Ad 19/2018-84. V něm nesouhlasil s náhledem Ústavního soudu v nálezu sp. zn. III. ÚS 1015/13, podle kterého § 15 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení stanovuje jedinou podmínku, při jejímž splnění je možné zaměstnání považovat za zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, tj. za zaměstnání ekvivalentní zaměstnáním uvedeným v § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení. Ústavní soud podle tohoto rozsudku neúplně posoudil historické a systematické souvislosti právní úpravy a vyšel pouze z doslovného znění § 15 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení. Náhled Ústavního soudu by jednak zvýhodňoval technickohospodářské zaměstnance oproti „běžným“ manuálním pracovníkům, kteří by nejen museli soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně pracovat pod zemí, ale navíc by museli mít i stálé pracoviště pod zemí (tj. neměli by možnost „úniku“ z ohrožujících podmínek v podzemí). Také by se jím prakticky vyprázdnil § 15 odst. 4 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení garantující zařazení zaměstnání technickohospodářských pracovníků hlubinných dolů (popř. geologického průzkumu) do I. kategorie zaměstnání, jestliže tito pracovníci vykonávají práci soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích, kde ostatní pracovníci vykonávají a zaměstnání zařazená do I. pracovní kategorie a nejedná se o technickohospodářské pracovníky podle § 15 odst. 2 a 3 zákona o sociálním zabezpečení. Podle tohoto rozsudku tak smyslem § 15 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení nebylo stanovit postačující vstupní podmínku pro zařazení zaměstnání technickohospodářského pracovníka do pracovní kategorie I.AA. Smyslem tohoto ustanovení bylo spíše zdůraznit, aby se u technickohospodářských pracovníků se stálým pracovištěm pod zemí skutečně prověřovalo, že v jednotlivých kalendářních měsících v nadpolovičním rozsahu pracovní doby fárali o podzemí (k historickým a systematickým souvislostem v podrobnostech srov. body 35 až 43 rozsudku Krajského soudu v Praze č. j. 49 Ad 19/2018-84). Ačkoli tak tehdejší žalobce podle předložených popisů pracovní funkce (samostatného geofyzika) měl nejméně polovinu pracovní doby řídit důlní činnosti na pracovištích I. kategorie, nejednalo se o zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) a § 15 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení (I. AA pracovní kategorie), ale v souladu s § 15 odst. 4 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení takové zaměstnání odpovídalo I. A pracovní kategorii.
34. Rozsudkem č. j. 4 Ads 448/2019-44 však NSS rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 49 Ad 19/2018-84 i tehdejší rozhodnutí žalované zrušil. Předně NSS uvedl, že si je vědom toho, že Ústavní soud nálezem sp. zn. III. ÚS 1015/13 zcela popřel předchozí ustálený způsob

aplikace předpisů důchodového pojištění týkající se nároků vyplývajících z tehdejších preferovaných pracovních kategorií, a to jak v rozhodovací činnosti žalované, tak i v judikatuře soudů. Ta vycházela ze závaznosti tzv. resortních seznamů a taxativní povahy výčtů zaměstnání spadající do preferovaných pracovních kategorií uvedených v nařízení vlády č. 117/1988. Podle NSS sice názor Ústavního soudu nebyl v souladu s předchozí praxí, judikaturou, doktrínou a částečně ani s logikou vykládaných (zejména podzákonných) předpisů. NSS ale připomněl roli Ústavního soudu, která v některých případech může zahrnovat i boření stereotypů a zažitých dogmat a nastolování nových pohledů v rámci širších kontextů ústavního práva, ústavních hodnot a principů, mezinárodních souvislostí a zejména ochrany základních práv a svobod. S některými dílčími závěry Ústavního soudu bylo možné polemizovat, NSS však zohlednil, že jeho úlohou je ochrana veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s.). Pokud měl stěžovatelův nárok do jisté míry oporu v nález Ústavního soudu, bylo potřeba jej respektovat, jelikož nálezy Ústavního soudu jsou závazné pro všechny orgány veřejné moci (čl. 89 odst. 2 Ústavy). NSS také připomněl svůj rozsudek ze dne 3. 11. 2016, č. j. 9 Ads 23/2016-40, kde závěry v nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13 aplikoval, ačkoli k tomu v posuzované věci nebyl povinen ve smyslu kasační závaznosti názoru Ústavního soudu. I z důvodu zachování právní jistoty proto NSS nezačal s Ústavním soudem justiční dialog ohledně ústavně souladné aplikace předpisů týkajících se zařazování zaměstnání do preferovaných důchodových kategorií. Žalovaná ve vyjádření k žalobě namítla, že v právě rekapitulovaném rozsudku se NSS odmítl omylem Ústavního soudu zabývat. Kasační soud ovšem v bodě 32 rozsudku konstatoval, že odlišný pohled Ústavního soudu „rovněž nepostrádá racionalitu“, zjevně se tak jeho přístupem zabýval.

35. Z právě uvedeného plyne, že se NSS rozhodl závěrů v nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13 (který žalovaná setrvale označuje za exces) přidržel. Žalovaná již několikrát kasační soud seznámila se svými výhradami vůči nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13. Podle rozsudku ze dne 10. 6. 2021, č. j. 6 Ads 235/2019-92, stěžovatelka (žalovaná) ve své stížní argumentaci stejně jako v nyní posuzované věci upozornila NSS na to, že přístupem Ústavního soudu došlo ke sloučení zaměstnání uvedených v § 14 odst. 2 písm. a) a b) zákona o sociálním zabezpečení do jedné kategorie. Také podle usnesení NSS č. j. 4 Ads 38/2023-57 žalovaná v kasační argumentaci setrvala na tom, zaměstnavatelé zařadili zaměstnání tehdejšího žalobce správně, neboť se řídili platnými předpisy a resortními seznamy. V obou posledně zmíněných rozhodnutích se NSS stěžovatelce (žalované) nepřisvědčil a nadále aplikoval závěry nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13. V bodě 28 usnesení č. j. 4 Ads 38/2023-57 NSS vyslovil, že *„nemůže jakkoli revidovat názory vyslovené Ústavním soudem, které jsou závazné pro všechny státní orgány (čl. 89 odst. 2 Ústavy). Z této judikatury je proto třeba při posouzení skutkově podobných případů, tedy i posuzované věci, vycházet.“*
36. Ústavní soud sice připouští, aby se obecný soud za jistých okolností od judikátů Ústavního soudu odchýlil, *„je-li na základě jeho interpretace anebo pochopení principů a pravidel v právním řádu jako celku (nejenom, ale především, ústavněprávních principů a pravidel) přesvědčen, že Ústavní soud může a měl by dotyčný ústavněprávní výklad znovu uvážit. Pokud takto obecný soud postupuje, pak fakt, že Ústavní soud nakonec jím navržené změny nepřijme, nepostačuje k závěru, že by obecný soud jednal chybně, a že tudíž porušil čl. 89 odst. 2 Ústavy.“* (srov. nález Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05, bod 71). Krajský soud v Praze se však o přehodnocení názoru Ústavního soudu již jednou bezúspěšně pokusil. V rozsudku č. j. 49 Ad 19/2018-84 v zásadě přisvědčil argumentaci žalované: poukázal na

význam resortních seznamů, kontext § 15 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení, dlouhodobou historickou praxi a to, že výkladem Ústavního soudu prakticky došlo k vyprázdnění § 15 odst. 4 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení (tj. sloučení určitých kategorií zaměstnání v hornictví). Kasační soud se ovšem přiklonil k názoru Ústavního soudu a do ústavněprávního dialogu s ním nevstoupil.

37. Soud opakuje, že NSS byl vícekrát seznámen (ať již prostřednictvím zdejšího soudu nebo kasačních stížností žalované) s argumentací zpochybňující (konkurující) nálezu sp. zn. III. ÚS 1015/13. Ve svých rozhodnutích ale NSS konstantně a napříč senáty (srov. rozsudky 9 Ads 23/2016-40, č. j. 4 Ads 448/2019-44, č. j. 6 Ads 235/2019-92, a usnesení č. j. 4 Ads 38/2023-57) zmiňovaný nálezu následoval, ačkoliv k tomu nebyl v rámci konkrétních věcí zavázán zrušujícími nálezy (tzv. kasační závazností). Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že „omyl Ústavního soudu prokázala v dalších soudních řízeních“. Soudu není zřejmé, o jaká „jiná soudní řízení“ se kromě toho vedeného u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 49 Ad 19/2018 mělo jednat, jelikož v jiných rozhodnutích krajských soudů ani NSS nebyly výhrady žalované přijaty. Soud proto nepovažuje za smysluplné vracet se k již odmítnuté argumentaci, kterou NSS očividně nemá za dostatečně přesvědčivou (minimálně natolik, aby zvrátila výklad Ústavního soudu). Podle soudu by opakování stejných argumentů, které dlouhodobě nemají vliv na změnu právního názoru kasačního soudu, bylo i v rozporu s principem právní jistoty a předvídatelnosti soudních rozhodnutí.
38. Z napadeného rozhodnutí, vyjádření k žalobě (čl. II., str. 4 vyjádření žalované ze dne 2. 9. 2024) i přednesu při jednání plyne, že žalovaná ve skutečnosti nezpochybňovala, že žalobce v letech, kdy pracoval jako důlní měřič, vykonával zaměstnání soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně v podzemí hlubinného dolu [jinak by totiž žalobce podle žalované vůbec nemohl být zařazen do kategorie I.A podle § 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení – rizikovou práci se podle žalované v případě důlního měřiče nutně rozumí práce v podzemí hlubinného dolu]. Žalovaná ovšem nesouhlasila s tím, že by pouze tyto okolnosti měly odůvodnit zařazení zaměstnání do kategorie I.AA (se stálým pracovištěm pod zemí). V posuzované věci se proto sporné otázky nenesou v rovině skutkové (zda žalobce jako důlní měřič vykonával své zaměstnání soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně podzemí hlubinného dolu), ale právní (zda k tomu, aby byl zaměstnanec zařazen do kategorie I.AA, postačuje pouze „nadpoloviční“ pobyt v podzemí v průběhu kalendářního měsíce).
39. V souladu s názorem Ústavního soudu v nálezu sp. zn. III. ÚS 1015/13 je pak pro zařazení zaměstnání do preferované pracovní kategorie I. AA (se stálým pracovištěm pod zemí) rozhodující, zda bylo vykonáváno soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů – postačuje tedy „nadpoloviční“ pobyt pod zemí v průběhu kalendářního měsíce –, nikoliv výslovné zmínění některého ze zaměstnání v té které příloze nařízení vlády č. 117/1988 Sb. V nynějším řízení mnohokrát opakovanou námitkou žalované je argument, že jí za takové situace není jasné, jak by měla odlišit důlní měřiče v kategorii I.AA a I.A, jelikož by pro zařazení do obou kategorií platilo stejné kritérium – soustavný a v průběhu kalendářního měsíce převážný výkon zaměstnání v podzemí hlubinného dolu. Jak již soud připomněl v bodě 35 tohoto rozsudku, i s tímto (problematickým) aspektem výkladu zákona o sociálním zabezpečení byl NSS žalovanou seznámen, přesto se od názoru Ústavního soudu neodklonil (srov. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 235/2019-92). Na základě judikatury NSS tak musí být důlní měřiči soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně pracující v podzemí hlubinného dolu považováni za

zaměstnání v kategorii I. AA (nikoliv I. A), byť se žalované může zdát takový přístup v rozporu se systematickou zákona o sociálním zabezpečení.

40. Žalovaná také několikrát namítala, že se zaměstnavatelé byli povinni vyplňovat evidenční listy důchodového zabezpečení v souladu s platnými resortními seznamy. Nemohli si domýšlet, zda někdy v budoucnu nedojde zásahem Ústavního soudu ke změně výkladu právních předpisů a správní praxe. K této námitce lze odkázat na usnesení č. j. 4 Ads 38/2023-57, v němž NSS uvedl, že *[z]pětně na resortních seznamech a číselných znacích povolání, v souladu s nimiž byly ELDZ vyplňovány, vskutku již nic měnit nelze, to však neznamená, že nemůže být prokázáno, že údaj na ELDZ ohledně pracovní kategorie je uveden v rozporu se skutečným způsobem výkonu práce.* Historické zařazení doby výkonu určitého zaměstnání do jednotlivých pracovních kategorií zaměstnavateli tudíž není v řízení o úpravu procentní výměry starobního důchodu striktně závazné a žalovaná jej může (na základě posunu ve výkladu právních předpisů) přehodnotit, případně i na základě dokazování.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

41. Soud tak uzavírá, že žalovaná nesprávně posoudila dobu, kdy žalobce jako důlní měřič pracoval soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně v podzemí jako dobu výkonu zaměstnání v kategorii I.A, resp. I.A-uran, nikoliv v kategorii I.AA, resp. I.AA-uran (zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí). V důsledku toho žalobce nenaplnil potřebnou dobu výkonu preferovaného zaměstnání pro nárok na úpravu procentní výměry starobního důchodu podle § 76a zákona o důchodovém pojištění ve smyslu jedné z alternativních hypotéz tohoto ustanovení – *„pojištěncům, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 15 let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (popřípadě 10 let, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se zvyšuje ode dne přiznání tohoto důchodu“*. V dalším řízení proto žalovaná v souladu s výše citovanou judikaturou Ústavního soudu a NSS svůj přístup k zařazování zaměstnání do jednotlivých kategorií přehodnotí. Přitom se ve smyslu nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13 bude řídit kritérii v § 15 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení, nikoliv pouze jmennými seznamy zaměstnání v dobových prováděcích předpisech, a popřípadě, bude-li to považovat za nezbytné, provede dokazování (a to i za součinnosti s žalobcem, který pochopitelně má zájem na to, aby skutkový stav byl zjištěn co nejúplněji). Soud přitom v tomto ohledu připomíná, že nemohl dokazování provádět za žalovanou, neboť nemůže skutkový stav hodnotit „v první linii“ – slovy zákona totiž nemůže dokazování doplnit v zásadních směrech (srov. § 78 odst. 2 s. ř. s.). Těžiště dokazování leží před správními orgány.
42. Soud si uvědomuje, že žalovaná s přístupem správních soudů a rezignací NSS na ústavněprávní dialog dlouhodobě nesouhlasí. Soud se však v nyní posuzované věci přidržel judikatury Ústavního soudu a NSS. Argumentace žalované (mající odraz i v zamítavém rozsudku Krajského soudu v Praze č. j. 49 Ad 19/2018-84) nebyla kasačním soudem vyslyšena. Dosavadní nesouhlas žalované s výkladem zákona o sociálním zabezpečení v zásadě vedl pouze k situaci podobné procesnímu *ping pongu* (viz rozsudky Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 10. 2019, č. j. 17 Ad 21/2019-48, a ze dne 5. 1. 2023, č. j. 17 Ad 27/2021-64, a rozsudek NSS č. j. 6 Ads 235/2019-92, a usnesení NSS č. j. 4 Ads 38/2023-57, týkající se stále „stejného“ žadatele o „hornický důchod“; podle poznámky pod čarou č. 4 ve vyjádření žalované ze dne 2. 9. 2024 je navíc spor opět v řízení před Krajským soudem

v Ostravě), který soud nepovažuje za efektivní ochranu veřejných subjektivních práv (k níž je ve smyslu § 2 s. ř. s. povolán).

43. Soud neprováděl žalobcem navržené dokazování listinami ve správním spise, jelikož správním spisem se dokazování neprovádí, ale soud z něj bez dalšího vychází. Dále soud pro nadbytečnost neprováděl dokazování spisem Krajského soudu v Praze vedeném pod sp. zn. 42 Ad 55/2010. Ten žalobce navrhl z tohoto důvodu, že v uvedeném řízení byli na obsah práce důlního měřiče dotazováni svědci a také byl k této otázce vyhotoven znalecký posudek. V nyní posuzované věci ale nebyl spor o obsahu žalobcem vykonávané práce (resp. že žalobce pobýval více jak polovinu pracovní doby v jednotlivých kalendářních měsících pod zemí), ale o to, do jaké kategorie takto vykonávanou práci zařadit. Z tohoto důvodu soud neprováděl ani důkazy prohlášeními žalobcových kolegů, jejich výsledkem a výsledkem žalobce (z těchto důkazních návrhů mělo vyplynout, co jako důlní měřiči dělali). Výsledek žalobce byl navíc nepřipustný i z toho důvodu, že tvrzení, k jehož prokázání byl navrhován, měli prokázat navržení svědci (§ 131 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, užitého podle § 64 s. s. ř.).
44. O náhradě nákladů soud rozhodl podle § 60 s. ř. s. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů, neboť v řízení neměla úspěch. Procesně úspěšnému žalobci soud přiznal náhradu nákladů řízení ve výši 12 840,05 Kč, které jsou tvořeny náklady na zastoupení advokátem. Ty představuje odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů. Za tři úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení, sepisu žaloby a sepisu repliky náleží odměna ve výši 1 000 Kč za úkon [§ 9 odst. 2 (jedná se totiž o věc nároků fyzických osob v oblasti důchodového pojištění podle tohoto ustanovení) ve spojení s § 7 bodem 5 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024 (čl. II vyhlášky č. 258/2024 Sb.)] a náhrada hotových výdajů v paušální výši 300 Kč za úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu ve znění účinném do 31. 12. 2024). Za účast na jednání soudu dne 21. 3. 2025 nepřesahujícím dvě hodiny náleží advokátovi žalobce odměna ve výši 4 620 Kč podle § 9 odst. 5 ve spojení s § 7 bodem 5 a § 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025 a náhrada hotových výdajů ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025). Součástí nákladů řízení je též náhrada za promeškaný čas čtyř započatých půlhodin – 150 Kč (celkem tedy 600 Kč) podle § 14 odst. 3 advokátního tarifu a cestovné podle § 13 odst. 5 advokátního tarifu, § 157 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, a § 1 a 4 vyhlášky č. 475/2024 Sb. (cesta na jednání soudu) ve výši 1 041,61 Kč odpovídající náhradě jízdních výdajů na trase mezi sídlem žalobcova zástupce a sídlem soudu (Příbram-Praha) a zpět osobním automobilem při vzdálenosti tam a zpět celkem 120 km, spotřebě v kombinovaném provozu 8,3 l motorové nafty na 100 km, sazbě základní náhrady 5,80 Kč/km a průměrné ceně paliva 34,70 Kč/l (motorová nafta). Advokát žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty. Náleží mu tedy náhrada daně z přidané hodnoty ve výši 2 228,44 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Náhradu nákladů řízení v celkové výši 12 840,05 Kč je žalovaná povinna uhradit podle § 149 odst. 1 občanského soudního řádu, užitého na základě § 64 s. ř. s., k rukám zástupce žalobce, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Nejvyšší správní soud však kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 21. března 2025

JUDr. Jan Peroutka, v. r.
soudce